

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (τρίτο τμήμα)
της 11ης Μαρτίου 1993 *

Στην υπόθεση T-87/91,

Michael Boessen, πρώην υπάλληλος της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής, κάτοικος Lanaken (Βέλγιο), εκπροσωπούμενος από τον Ch. M. E. M. Paulussen, δικηγόρο Μάαστριχτ, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον δικηγόρο M. Loesch, 8, rue Zithe,

προσφεύγων,

κατά

Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενης από τον Bermejo Garde, νομικό σύμβουλο, επικουρούμενο από τους D. Lagasse και G. Tassin, δικηγόρους Βρυξελλών, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον R. Hayder, εκπρόσωπο της Νομικής Υπηρεσίας της Επιτροπής, Centre Wagner, Kirchberg,

καθής,

που έχει ως αντικείμενο την ακύρωση της απόφασεως της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής, της 5ης Σεπτεμβρίου 1991, με την οποία αρνήθηκε να αναθεωρήσει το ποσό της συντάξεως αναπηρίας του προσφεύγοντος,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ (τρίτο τμήμα),

συγκείμενο από τους J. Biancarelli, Πρόεδρο, B. Vesterdorf και R. García-Valdecasas, δικαστές,

γραμματέας: J. Palacio González, υπάλληλος διοικήσεως,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ολλανδική.

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της προφορικής διαδικασίας της 21ης Ιανουαρίου 1993,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Πραγματικά περιστατικά και νομικό πλαίσιο

- 1 Ο προσφεύγων, Michael Boessen, υπήρξε υπάλληλος της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής (στο εξής: ΟΚΕ) από την 1η Δεκεμβρίου 1971 έως τις 31 Ιανουαρίου 1981. Από την 1η Φεβρουαρίου 1981 λαμβάνει σύνταξη αναπηρίας, η οποία του χορηγήθηκε με την απόφαση 144/81 Α που ελήφθη στις 20 Ιανουαρίου 1981 από την καθής. Στις αρχές του Φεβρουαρίου του 1981, ο προσφεύγων παρέλαβε την απόφαση 157/81 Α, επίσης με ημερομηνία 20 Ιανουαρίου 1981, η οποία περιείχε αναλυτικό υπολογισμό της συντάξεώς του.
- 2 Ο Κανονισμός Υπηρεσιακής Καταστάσεως των Υπαλλήλων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (στο εξής: ΚΥΚ) ορίζει στο άρθρο 77, πρώτο εδάφιο, μεταξύ άλλων, ότι «ο υπάλληλος που έχει συμπληρώσει τουλάχιστον δέκα έτη υπηρεσίας έχει δικαίωμα συντάξεως λόγω συμπληρώσεως συνταξίμου χρόνου.»

Το δεύτερο εδάφιο του ίδιου άρθρου ορίζει ότι «Το ανώτατο ύψος της συντάξεως λόγω συμπληρώσεως συνταξίμου χρόνου καθορίζεται στο 70 % του τελευταίου βασικού μισθού που αναλογεί στον τελευταίο βαθμό στον οποίο έχει καταταγεί ο υπάλληλος για ένα έτος τουλάχιστον. Χορηγείται στον υπάλληλο ο οποίος έχει συμπληρώσει 35 συντάξιμα έτη που υπολογίζονται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 3 του παραρτήματος VIII. Αν ο αριθμός των συνταξίμων αυτών ετών είναι κατώτερος από 35 έτη, το ανώτατο ύψος συντάξεως μειώνεται ανάλογα.»

Κατά το τέταρτο εδάφιο του άρθρου αυτού, «Το ποσό της συντάξεως λόγω συμπληρώσεως συνταξίμου χρόνου δεν μπορεί να είναι κατώτερο από το 4 % του ελαχίστου ορίου διαβιώσεως ανά έτος υπηρεσίας.»

Το άρθρο 78 του ΚΥΚ ορίζει στο πρώτο του εδάφιο: «Σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στα άρθρα 13 και 16 του παραρτήματος VIII, ο υπάλληλος έχει δικαίωμα συντάξεως αναπηρίας, αν υποστεί μόνιμη αναπηρία, θεωρούμενη ως ολική και θέτουσα αυτόν σε αδυναμία εκτέλεσεως των καθηκόντων που αντιστοιχούν σε εργασία της σταδιοδρομίας του.»

Το τρίτο εδάφιο του ίδιου άρθρου ορίζει ότι: «Εφόσον η αναπηρία οφείλεται σε άλλον λόγο, το ποσοστό της συντάξεως αναπηρίας ισούται με το ποσοστό της συντάξεως λόγω συμπληρώσεως συνταξίμου χρόνου την οποία θα edικαιούτο ο υπάλληλος στην ηλικία των 65 ετών, αν είχε παραμείνει στην υπηρεσία μέχρι την ηλικία αυτή.»

Τέλος, κατά το πέμπτο εδάφιο, «Η σύνταξη αναπηρίας δεν δύναται να είναι κατώτερη από το 120 % του ελαχίστου ορίου διαβιώσεως.»

- 3 Από την απόφαση 157/81 Α της 20ής Ιανουαρίου 1981 προκύπτει ότι, κατ' εφαρμογήν των συνδυασμένων διατάξεων των άρθρων 78, τρίτο εδάφιο, και 77, δεύτερο εδάφιο, του ΚΥΚ και του άρθρου 5 του παραρτήματός του VIII, το ποσοστό της συντάξεως αναπηρίας του προσφεύγοντος καθορίστηκε στο 70 %, δηλαδή στο ανώτατο ποσό που προβλέπει το άρθρο 77, δεύτερο εδάφιο, του ΚΥΚ. Αφού υπολογίστηκε βάσει του τελευταίου βαθμού στον οποίο είχε καταταγεί ο προσφεύγων επί τουλάχιστον ένα έτος, το ποσό της συντάξεως αυτής ήταν κατώτερο από το 120 % του «ελαχίστου ορίου διαβιώσεως», ποσοστό που, σύμφωνα με το άρθρο 78, πέμπτο εδάφιο, του ΚΥΚ, αποτελεί το ελάχιστο όριο της συντάξεως αναπηρίας. Κατά συνέπεια, το ποσό της συντάξεως του αναπηρίας καθορίστηκε στο 120 % του «ελαχίστου ορίου διαβιώσεως».
- 4 Η απόφαση της 20ής Ιανουαρίου 1981 που καθιέρωσε το δικαίωμα συντάξεως αναπηρίας αποτέλεσε, κατά τον διαρρεύσαντα χρόνο, τη βάση εκδόσεως τροποποιητικών αποφάσεων, αφενός μεν για την προσαρμογή του ποσού της συντάξεως σύμφωνα με την εξέλιξη των αποδοχών, αφετέρου δε με την ευκαιρία της χορηγήσεως διαφόρων επιδομάτων.
- 5 Το 1991 ο προσφεύγων ανακίνησε ενώπιον της ΟΚΕ το ζήτημα αν η σύνταξή του είχε υπολογιστεί ορθώς. Υποστήριξε ειδικότερα ότι η σύνταξή του έπρεπε

να είχε υπολογιστεί βάσει του άρθρου 77, τέταρτο εδάφιο, του ΚΥΚ, δυνάμει του οποίου το ποσό της συντάξεως λόγω συμπληρώσεως συνταξίμου χρόνου δεν μπορεί να είναι κατώτερο από το 4 % του ελαχίστου ορίου διαβιώσεως ανά έτος υπηρεσίας, πράγμα που του έδιδε δικαίωμα για σύνταξη ύψους ίσου προς το 135 % του ελαχίστου ορίου διαβιώσεως.

- 6 Στις 13 Φεβρουαρίου 1991 ο προσφεύγων υπέβαλε αίτηση στην ΟΚΕ ζητώντας να αναθεωρηθεί κατά τα ανωτέρω ο τρόπος υπολογισμού της συντάξεώς του. Η αίτηση αυτή αποτέλεσε το αντικείμενο αρνητικής απαντήσεως στις 27 Φεβρουαρίου 1991, κατόπιν δε αυτού ο προσφεύγων υπέβαλε στις 6 Μαΐου 1991 διοικητική ένσταση βάσει του άρθρου 90, παράγραφος 2, του ΚΥΚ. Μετά την απόρριψη της ενστάσεως αυτής στις 5 Σεπτεμβρίου 1991, ο προσφεύγων άσκησε την υπό κρίση προσφυγή στις 2 Δεκεμβρίου 1991.
- 7 Το Πρωτοδικείο, κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή, αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία χωρίς προηγούμενη διεξαγωγή αποδείξεων. Οι διάδικοι αγόρευαν κατά τη συνεδρίαση της 21ης Ιανουαρίου 1993.

Αιτήματα των διαδίκων

- 8 Ο προσφεύγων ζητεί από το Πρωτοδικείο:

- να ακυρώσει την απόφαση της ΟΚΕ, της 5ης Σεπτεμβρίου 1991, περί απόρριψης της διοικητικής ενστάσεως που υπέβαλε με έγγραφο της 6ης Μαΐου 1991·
- να διαπιστώσει ότι, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 41 του παραρτήματος VIII του ΚΥΚ, η καθής υποχρεούται να αναθεωρήσει τη σύνταξη του προσφεύγοντος, και μάλιστα αναδρομικώς·
- να υποχρεώσει την καθής να καταβάλει στον προσφεύγοντα ως σύνταξη αναπηρίας το 4 % του ελαχίστου ορίου διαβιώσεως ανά έτος υπηρεσίας, δηλαδή συνολικά $33,75 \times 4 \% = 135 \%$ του ελαχίστου ορίου διαβιώσεως·

- να καταδικάσει την καθής στα δικαστικά έξοδα.
- 9 Με το υπόμνημα απαντήσεώς του, ο προσφεύγων διευκρίνισε ότι η αναθεώρηση της συντάξεώς του θα πρέπει να ισχύσει από την 1η Φεβρουαρίου 1981 και να αυξηθεί με τόκους που θα καθορίσει το Πρωτοδικείο. Διευκρίνισε εξάλλου ότι, στην περίπτωση που κριθεί απαράδεκτο το ακυρωτικό του αίτημα, η προσφυγή θα πρέπει να ερμηνευθεί ως περιλαμβάνουσα αίτημα αποζημίωσης. Έτσι, κατέληξε στο ότι η ΟΚΕ θα πρέπει να υποχρεωθεί να του καταβάλει αποζημίωση ίση προς τα ποσά τα οποία εδικαιούτο βάσει της αναθεωρημένης συντάξεώς του από την 1η Φεβρουαρίου 1981, πλέον τόκων που θα καθορίσει το Πρωτοδικείο.
- 10 Η καθής ζητεί από το Πρωτοδικείο:
- κυρίως: να κρίνει την προσφυγή απαράδεκτη·
- επικουρικώς: να απορρίψει την προσφυγή ως αβάσιμη·
- να κρίνει κατά νόμον επί των δικαστικών εξόδων.
- 11 Κατά της ενστάσεως απαραδέκτου που προέβαλε η καθής, ο προσφεύγων ζητεί να κριθεί παραδεκτή η προσφυγή του.

Επιχειρηματολογία των διαδίκων

- 12 Προς στήριξη της κύριας επιχειρηματολογίας της σχετικά με το απαράδεκτο της προσφυγής, η καθής ισχυρίζεται ότι η πράξη που θα μπορούσε να θεωρήσει ο προσφεύγων ως βλαπτική, κατά την έννοια των άρθρων 90 και 91 του ΚΥΚ, δεν είναι η απόφαση που περιλαμβάνεται στο έγγραφο του Προέδρου της ΟΚΕ της 5ης Σεπτεμβρίου 1991, αλλά η απόφαση 157/81 Α με την οποία καθορίστηκε ο τρόπος υπολογισμού της συντάξεώς του, ο οποίος, κατά την καθής, ποτέ δεν τροποποιήθηκε στη συνέχεια.

- 13 Αναφερομένη στην απόφαση του Δικαστηρίου της 20ής Μαΐου 1987, 214/85, Dandolo κατά Επιτροπής (Συλλογή 1987, σ. 2163), κατά την οποία «η ανάκληση πράξεως κοινοτικού οργάνου επέρχεται μόνο με πράξη του ίδιου του οργάνου, η οποία είτε αναφέρεται ρητώς στην προγενέστερη απόφαση είτε εμπεριέχει νέα η οποία υποκαθιστά την προηγούμενη» (σκέψη 13 της αποφάσεως), η καθής υπογραμμίζει ότι, όσον αφορά τον καθορισμό της μεθόδου υπολογισμού της συντάξεως του προσφεύγοντος, η αρχική απόφαση 157/81 Α της 20ής Ιανουαρίου 1981 ποτέ δεν τροποποιήθηκε. Στο πλαίσιο αυτό, η καθής υποστηρίζει ότι οι τρεις αποφάσεις που κοινοποιήθηκαν αργότερα στον προσφεύγοντα και φέρουν τον τίτλο «Wijzigingsbesluit» (τροποποιητική απόφαση) τροποποίησαν τα συνταξιοδοτικά δικαιώματά του μόνον κατά το ότι του αναγνώρισαν, διαδοχικά για καθένα από τα τρία τέκνα του, το δικαίωμα λήψεως του σχολικού επιδόματος που προβλέπει το άρθρο 3 του παραρτήματος VII του ΚΥΚ.
- 14 Η καθής αναφέρεται, όσον αφορά την προθεσμία ασκήσεως προσφυγής, στη νομολογία του Δικαστηρίου σχετικά με τις προσφυγές σε θέματα υπολογισμού των αποδοχών των υπαλλήλων, σύμφωνα με την οποία «η κοινοποίηση του μηνιαίου εκκαθαριστικού σημειώματος αποδοχών έχει ως αποτέλεσμα να αρχίζει η προθεσμία ασκήσεως προσφυγής όταν από το σημείωμα αυτό προκύπτει σαφώς η ληφθείσα απόφαση» (αποφάσεις της 15ης Ιουνίου 1976, 1/76, Wack κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1976, σ. 379, σκέψη 5, και της 22ας Σεπτεμβρίου 1988, 159/86, Canters κατά Επιτροπής, Συλλογή 1988, σ. 4859, σκέψη 6). Κατά συνέπεια, κατά την καθής, οι προθεσμίες υποβολής διοικητικής ενστάσεως και ασκήσεως προσφυγής πρέπει να υπολογιστούν από της κοινοποίησης της αποφάσεως 157/81 Α της 20ής Ιανουαρίου 1981, από την οποία προκύπτει σαφώς ο επιλεγείς τρόπος υπολογισμού της συντάξεως του προσφεύγοντος.
- 15 Κατά της επιχειρηματολογίας του προσφεύγοντος ότι η καθής δεν έλαβε θέση, με την απόφαση της 20ής Ιανουαρίου 1981, επί της εφαρμογής του άρθρου 77, τέταρτο εδάφιο, του ΚΥΚ, η καθής υποστηρίζει ότι είχε ήδη αποφανθεί, με την απόφασή της 157/81 Α, σιωπηρώς μεν αλλά σαφώς, ότι η διάταξη αυτή δεν έχει εφαρμογή επί του υπολογισμού του δικαιώματος συντάξεως αναπηρίας του προσφεύγοντος. Στο πλαίσιο αυτό, υπογραμμίζει ότι η απόφαση 157/81 Α αναφέρει πράγματι, στο σημείο 5, ότι το ελάχιστο ποσό της συντάξεως ισούται προς «το 120 % του βασικού μισθού D 4/1», δηλαδή το ποσό που ορίζει το άρθρο 78, πέμπτο εδάφιο, του ΚΥΚ. Επομένως, κατά την καθής, η εν λόγω απόφαση εμμέσως, πάντως όμως οπωσδήποτε, απέκλεισε την εφαρμογή του άρθρου 77, τέταρτο εδάφιο, του ΚΥΚ. Κατόπιν αυτού, η καθής, αναφερομένη στην απόφαση του Δικαστηρίου της 6ης Οκτωβρίου 1983, 118/82 έως 123/82, Celant κατά Επιτροπής (Συλλογή 1983, σ. 2995), υποστηρίζει ότι ακριβώς η

απόφασή της 157/81 Α είναι η απόφαση με την οποία ανακοινώθηκε ο οριστικός υπολογισμός του συνταξιοδοτικού δικαιώματος του προσφεύγοντος και η οποία κίνησε την προθεσμία ασκήσεως προσφυγής. Έτσι, καταλήγει στο ότι η προσφυγή είναι εκπρόθεσμη.

- 16 Για τον λόγο αυτόν, ενώ αμφισβητεί ότι η απόφαση 157/81 Α περιέχει ανεπαρκή αιτιολογία κατά το ότι δεν καθορίζει τις διατάξεις του ΚΥΚ στις οποίες στηρίζεται, η καθής υποστηρίζει ότι, και αν ακόμη γίνει δεκτό ότι έτσι έχουν τα πράγματα, αυτή η ανεπαρκής αιτιολογία δεν μπορεί να έχει ως συνέπεια την ακύρωση της αποφάσεως παρά μόνον αν είχε ασκηθεί κατά της αποφάσεως αυτής προσφυγή εντός της προθεσμίας που τάσσει ο ΚΥΚ. Αντιθέτως, υποστηρίζει, το αν η απόφαση αυτή έχει ή όχι επαρκή αιτιολογία δεν μπορεί να επηρεάσει τον νομικό χαρακτηρισμό και το περιεχόμενό της.
- 17 Επικαλούμενη την ερμηνεία του άρθρου 41 του παραρτήματος VIII του ΚΥΚ, που καθιέρωσε το Δικαστήριο με την απόφαση της 10ης Δεκεμβρίου 1980, 23/80, Grasselli κατά Επιτροπής (Συλλογή τόμος 1980/III, σ. 451), η καθής υποστηρίζει ότι στην προκειμένη περίπτωση εντελώς τεχνητά προσπάθησε ο προσφεύγων να δημιουργήσει ένα νέο πραγματικό περιστατικό, ζητώντας από την καθής να εφαρμόσει υπέρ αυτού μια διάταξη του ΚΥΚ την οποία είχε ήδη κατ' ανάγκην αποκρούσει η αρχική απόφαση που καθόρισε τον τρόπο υπολογισμού της συντάξεώς του, δηλαδή η απόφαση της 20ής Ιανουαρίου 1981.
- 18 Κατά την καθής, το μόνο δήθεν νέο στοιχείο που επικαλέστηκε ο προσφεύγων για να στηρίξει τη διοικητική ένστασή του είναι μια ερμηνεία του άρθρου 78, τρίτο εδάφιο, του ΚΥΚ, την οποία θα μπορούσε κάλλιστα να είχε προβάλει όταν έτρεχε η προθεσμία ασκήσεως προσφυγής κατά της αποφάσεως της 20ής Ιανουαρίου 1981. Από τα ανωτέρω η καθής καταλήγει στο ότι δεν περιήλθε στη γνώση της κανένα νέο πραγματικό περιστατικό που να την κάνει να θεωρήσει τις απαντήσεις της στα διαβήματα του προσφεύγοντος ως νέες αποφάσεις που ελήφθησαν κατόπιν επανεξετάσεως της καταστάσεως.
- 19 Ως προς το γεγονός ότι ο προσφεύγων βρισκόταν, κατά τον χρόνο που του κοινοποιήθηκε η απόφαση της 20ής Ιανουαρίου 1981, σε κατάσταση κλονισμένης υγείας, η καθής παρατηρεί ότι επίκληση του περιστατικού αυτού γίνεται μόνο για τον χρόνο που ελήφθη η απόφαση 157/81 Α και όχι για τον

χρόνο που ελήφθησαν οι τροποποιητικές αποφάσεις 452/83 Α της 24ης Νοεμβρίου 1983 και 376/86 Α της 30ής Οκτωβρίου 1986, κατά των οποίων ο προσφεύγων επίσης δεν υπέβαλε διοικητική ένσταση.

- 20 Ο προσφεύγων, απαντώντας στην ένσταση απαραδέκτου που προέβαλε η καθής, αντιτάσσει ότι η δυνατότητα που προβλέπει το άρθρο 41 του παραρτήματος VIII του ΚΥΚ για αναθεώρηση ανά πάσα στιγμή των συντάξεων δεν είναι απλώς μια αρμοδιότητα που ασκείται κατά διακριτική εξουσία από τη διοίκηση, αλλά δημιουργεί δικαίωμα τόσο για τη διοίκηση η οποία μπορεί να ενεργήσει αυτεπαγγέλτως όσο και για τον υπάλληλο ο οποίος μπορεί να υποβάλει σχετική αίτηση. Επομένως, το κοινοτικό όργανο πρέπει να ασκεί τις αρμοδιότητές του λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές αρχές της χρηστής διοίκησης, της επεικειάς και της δικαιοσύνης που αναγνωρίζονται στα κράτη μέλη.
- 21 Ο προσφεύγων συνάγει από τη νομολογία που παρέθεσε η καθής (προαναφερθείσες αποφάσεις Wack και Canters) ότι το Δικαστήριο δεν θεωρεί δεκτικές προσβολής με προσφυγή τις «σιωπηρές» αποφάσεις που λαμβάνονται αυτεπαγγέλτως και ότι επομένως δεν αρχίζει να τρέχει καμιά προθεσμία για την άσκηση προσφυγής εφόσον ο ενδιαφερόμενος δεν έχει πληροφορηθεί σαφώς, με προσωπική κοινοποίηση, ότι ελήφθη βλαπτική απόφαση βάσει της μιας ή της άλλης διατάξεως του ΚΥΚ. Πάντως, κατά τον προσφεύγοντα, από την απόφαση 157/81 Α ουδόλως προκύπτει ότι η καθής έλαβε απόφαση επί της εφαρμογής ή μη του άρθρου 77, τέταρτο εδάφιο, του ΚΥΚ.
- 22 Κατά τον προσφεύγοντα, ο αναλυτικός υπολογισμός που περιέχει η απόφαση 157/81 Α δεν αφήνει να φανεί ότι η ΟΚΕ είχε αποφασίσει το 1981 να μην εφαρμόσει το άρθρο 77, τέταρτο εδάφιο, του ΚΥΚ· πάντως, το ότι δεν επισημάνθηκε αυτή η σιωπηρή και αυτεπάγγελτη μη εφαρμογή δεν σημαίνει κατ' ανάγκην ότι η καθής του αρνήθηκε τα αντίστοιχα δικαιώματα και επομένως δεν μπορεί να εξομοιωθεί με βλαπτική απόφαση.
- 23 Ο προσφεύγων προβάλλει περαιτέρω ότι από τις διατάξεις του άρθρου 25, δεύτερο εδάφιο, του ΚΥΚ προκύπτει ότι, εφόσον η απόφαση 157/81 Α ήταν δυσμενής και κατά συνέπεια βλαπτική γι' αυτόν, η απόφαση αυτή όχι μόνο θα έπρεπε να του ανακοινωθεί ρητώς, αλλά και να είναι αιτιολογημένη. Κατά την

άποψη του προσφεύγοντος, μόνον υπό τις περιστάσεις αυτές θα μπορούσε να θεωρηθεί η απόφαση 157/81 Α ως «βλαπτική» απόφαση, κατά της οποίας θα έπρεπε να είχε στραφεί ήδη από το 1981. Δεδομένου όμως ότι η απόφαση 157/81 Α δεν περιείχε κανέναν υπαινιγμό για την εφαρμογή — ή τη μη εφαρμογή — των συνδυασμένων διατάξεων του άρθρου 77, τέταρτο εδάφιο, και του άρθρου 78, τρίτο εδάφιο, η απόφαση αυτή δεν μπορεί να θεωρηθεί ως η βλαπτική γι' αυτόν απόφαση.

- 24 Τέλος, ο προσφεύγων υπογραμμίζει ότι, όταν του χορηγήθηκε η σύνταξη αναπηρίας, δηλαδή το 1981, η κατάσταση της υγείας του ήταν τέτοια ώστε δεν ήταν σε θέση, εντός προθεσμίας τριών μηνών, να αποφασίσει να κινήσει ενδεχομένως μια διαδικασία διοικητικής ενστάσεως και προσφυγής.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 25 Το Πρωτοδικείο υπενθυμίζει καταρχάς ότι το πρώτο εδάφιο του άρθρου 41 του παραρτήματος VIII του ΚΥΚ ορίζει ότι «οι συντάξεις δύνανται να αναθεωρούνται κάθε στιγμή, στην περίπτωση σφάλματος ή παραλείψεως οποιασδήποτε φύσεως.»
- 26 Όπως προκύπτει από την προαναφερθείσα απόφαση Grasselli, η ορθή ερμηνεία της διατάξεως αυτής, προκειμένου να καθοριστούν οι προϋποθέσεις υπό τις οποίες οι υπάλληλοι μπορούν να ζητήσουν αναθεώρηση της συντάξεώς τους, πρέπει να λαμβάνει υπόψη τόσο το σύστημα που έχει καθιερώσει ο ΚΥΚ για τις υπαλληλικές διαφορές όσο και τις επιταγές του συστήματος αυτού.
- 27 Ο ΚΥΚ ρυθμίζει το δικαίωμα ασκήσεως προσφυγής των υπαλλήλων κατά των βλαπτικών αποφάσεων της διοικήσεως κατά τρόπο γενικό στα άρθρα 90 και 91, από τα οποία προκύπτει ότι το σύνολο του συστήματος υπαλληλικών διαφορών που καθιερώθηκε κατ' αυτόν τον τρόπο εμπνέεται από την επιταγή να επιτρέπεται η άσκηση του δικαιώματος προσφυγής μόνο με την τήρηση καθορισμένων προθεσμιών.

- 28 Εξάλλου, από την απόφαση Grasselli προκύπτει ότι ναι μεν ο υπάλληλος που επιθυμεί αναθεώρηση της συντάξεώς του, σε περίπτωση σφάλματος ή παραλείψεως οποιασδήποτε φύσεως, μπορεί να επικαλεστεί τις διατάξεις του άρθρου 41, πρώτο εδάφιο, του παραρτήματος VIII του ΚΥΚ, ζητώντας με διοικητική ένσταση και ενδεχομένως με προσφυγή την αναθεώρηση αυτή, αλλά, για να είναι παραδεκτές η διοικητική ένσταση και προσφυγή του ενόψει των άρθρων 90 και 91 του ΚΥΚ, πρέπει να ασκήσει το δικαίωμά του αυτό εντός των προθεσμιών που τάσσουν αυτά τα ίδια άρθρα, από τη στιγμή που προκύψει νέο πραγματικό περιστατικό που μπορεί να δικαιολογήσει αναθεώρηση της συντάξεώς του ή από τη στιγμή που λάβει πράγματι γνώση της υπάρξεως ενός τέτοιου περιστατικού.
- 29 Εν προκειμένω, το Πρωτοδικείο διαπιστώνει πρώτον ότι, με την απόφαση 157/81 Α, η ΟΚΕ ανακοίνωσε εγγράφως στον προσφεύγοντα την απόφασή της περί καθορισμού του ποσοστού και του ύψους της χορηγηθείσας συντάξεως αναπηρίας, διευκρινίζοντας τη μέθοδο με την οποία καθορίστηκε το ποσοστό αυτό. Πράγματι, η απόφαση 157/81 Α αναφέρει σαφώς, στο μέρος Α, σημείο 3, και στο μέρος Β, σημεία 4 και 5, τις διατάξεις βάσει των οποίων υπολογίστηκε το συνταξιοδοτικό δικαίωμα του προσφεύγοντος, δηλαδή το άρθρο 78, τρίτο και πέμπτο εδάφιο, του ΚΥΚ, μοναδικό άρθρο που έχει εφαρμογή επί των συντάξεων αναπηρίας.
- 30 Το Πρωτοδικείο διαπιστώνει δεύτερον ότι ο υπολογισμός του ποσοστού της συντάξεως δεν αμφισβητήθηκε από τον προσφεύγοντα παρά μόνον το 1991 και ότι το ποσοστό αυτό δεν τροποποιήθηκε αφότου ελήφθη η αρχική απόφαση 157/81 Α της ΟΚΕ της 20ής Ιανουαρίου 1981.
- 31 Υπό τις περιστάσεις αυτές, το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι η αρχική απόφαση 157/81 Α της 20ής Ιανουαρίου 1981 είναι αυτή που πρέπει να θεωρηθεί ως η βλαπτική πράξη για τον προσφεύγοντα και ότι οι προθεσμίες υποβολής διοικητικής ενστάσεως και ασκήσεως προσφυγής άρχισαν να τρέχουν από της ανακοινώσεως στον προσφεύγοντα της αποφάσεως, τον Φεβρουάριο του 1981. Το γεγονός και μόνον ότι η διοίκηση δεν αρνήθηκε, με την ίδια απόφαση, να εφαρμόσει μια άλλη διάταξη, της οποίας η εφαρμογή ούτε ζητήθηκε ούτε καν συζητήθηκε τότε, δεν μπορεί να επιτρέψει να κινηθεί εκ νέου η προθεσμία ασκήσεως προσφυγής αφού, όπως διαπίστωσε το Πρωτοδικείο, δεν άλλαξαν αργότερα ούτε η νομική βάση ούτε ο τρόπος υπολογισμού του συνταξιοδοτικού δικαιώματος του προσφεύγοντος.

- 32 Υπό τις περιστάσεις αυτές, μόνον η ύπαρξη νέου πραγματικού περιστατικού θα μπορούσε να επιτρέψει να κινηθεί εκ νέου η προθεσμία ασκήσεως προσφυγής.
- 33 Πάντως, το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι το νέο πραγματικό περιστατικό που επικαλείται ο προσφεύγων συνίσταται στην πραγματικότητα μόνο στο ότι ο προσφεύγων επικαλέστηκε το 1991 νέα ερμηνεία των διαφόρων προπαρατεθέντων εδαφίων των άρθρων 77 και 78 του ΚΥΚ, ζητώντας από την ΟΚΕ να εφαρμόσει, για τον υπολογισμό του ποσοστού της συντάξεώς του αναπηρίας, όχι το πέμπτο εδάφιο του άρθρου 78, το οποίο αφορά τις συντάξεις αναπηρίας, αλλά το τέταρτο εδάφιο του άρθρου 77, το οποίο αφορά τις συντάξεις λόγω συμπληρώσεως συνταξίμου χρόνου. Αυτό όμως δεν μπορεί να αποτελέσει νέο πραγματικό περιστατικό, εφόσον στηρίζεται αποκλειστικώς σε διαφορετική ερμηνεία κανόνα δικαίου και όχι σε οποιαδήποτε αλλαγή της πραγματικής καταστάσεως του προσφεύγοντος.
- 34 Τέλος, όσον αφορά την κατάσταση της υγείας του, η οποία, όπως ισχυρίστηκε ο προσφεύγων, τον εμπόδισε να υποβάλει τη διοικητική ένστασή του και να ασκήσει την προσφυγή του εμπροθέσμως, αρκεί να διαπιστωθεί ότι αυτοί οι ισχυρισμοί του προσφεύγοντος στο σημείο αυτό δεν στηρίζονται σε καμιά αρχή αποδείξεως ώστε να μπορεί να αξιολογηθεί η βασιμότητά τους.
- 35 Από τις προηγούμενες σκέψεις προκύπτει ότι το ακυρωτικό αίτημα του προσφεύγοντος είναι απαράδεκτο.
- 36 Όσον αφορά το αίτημα αποζημιώσεως, αρκεί να διαπιστωθεί ότι το αίτημα αυτό, του οποίου εξάλλου δεν προηγήθηκε ούτε αίτηση ούτε διοικητική ένσταση κατά την έννοια του ΚΥΚ, υποβλήθηκε μόλις κατά το στάδιο του υπομνήματος απαντήσεως, πράγμα που συνεπάγεται το απαράδεκτό του, δυνάμει του άρθρου 48, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου. Πρέπει να προστεθεί ότι η διάταξη αυτή δεν μπορεί να ερμηνευθεί ως επιτρέπουσα στον προσφεύγοντα να υποβάλει νέο αίτημα στον κοινοτικό δικαστή και να μεταβάλει έτσι το αντικείμενο της διαφοράς (βλ. την τελευταία επί του θέματος αυτού απόφαση του Πρωτοδικείου της 18ης Σεπτεμβρίου 1992, T-28/90, SA Asia Motor France κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1992, σ. II-2285).

- 37 Από όλες τις προηγούμενες σκέψεις προκύπτει ότι η προσφυγή, περιλαμβανομένου και του αιτήματος αποζημίωσης, πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη.
- 38 Εντούτοις, υπό τις περιστάσεις της προκειμένης υποθέσεως, το Πρωτοδικείο θεωρεί χρήσιμο να τονίσει ότι η προσφυγή είναι όχι μόνον απαράδεκτη, αλλά επιπλέον και προδήλως αβάσιμη.
- 39 Συγκεκριμένα, ο προσφεύγων ισχυρίστηκε κατ' ουσίαν ότι από το περιεχόμενο και την οικονομία των άρθρων 77 και 78 του ΚΥΚ προκύπτει ότι η σύνταξη του αναπηρίας δεν μπορεί να είναι κατώτερη από δύο κατώτατα όρια που προβλέπει ο ΚΥΚ, αφενός μεν στο άρθρο 77, τέταρτο εδάφιο, το οποίο προβλέπει ότι η σύνταξη αυτή δεν μπορεί να είναι κατώτερη από το 4 % του ελαχίστου ορίου διαβίωσης ανά έτος υπηρεσίας, αφετέρου δε στο άρθρο 78, πέμπτο εδάφιο, το οποίο ορίζει ότι δεν μπορεί να είναι κατώτερη από το 120 % του ελαχίστου ορίου διαβίωσης, θεωρουμένου ότι το κατώτατο ποσό που καταβάλλεται στον ενδιαφερόμενο πρέπει να είναι το πιο ευνοϊκό γι' αυτόν.
- 40 Όμως, η προτεινόμενη από τον προσφεύγοντα ερμηνεία των διατάξεων αυτών δεν μπορεί να γίνει δεκτή. Πράγματι, από το περιεχόμενο των εν λόγω διατάξεων καθώς και από τη γενική τους οικονομία προκύπτει σαφώς ότι για τον υπολογισμό του δικαιώματος συντάξεως αναπηρίας εφαρμόζεται μόνον το άρθρο 78, πέμπτο εδάφιο, ενώ το άρθρο 77, τέταρτο εδάφιο, εφαρμόζεται μόνο για τον υπολογισμό του δικαιώματος συντάξεως λόγω συμπληρώσεως συνταξίμου χρόνου. Κατά συνέπεια, και σε αντίθεση με τους ισχυρισμούς του προσφεύγοντος, η διοίκηση, λαμβάνοντας την απόφαση 157/81 Α, δεν υπέπεσε σε νομική πλάνη ούτε σε υπηρεσιακό πταίσμα.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 41 Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα έξοδα. Εντούτοις, δυνάμει του άρθρου 88 του ίδιου κανονισμού, στις διαφορές μεταξύ των Κοινοτήτων και των υπαλλήλων τους τα όργανα φέρουν τα έξοδά τους.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (τρίτο τμήμα)

αποφασίζει:

- 1) Απορρίπτει την προσφυγή ως απαράδεκτη.**
- 2) Οι διάδικοι φέρουν τα δικαστικά τους έξοδα.**

Biancarelli

Vesterdorf

García-Valdecasas

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 11 Μαρτίου 1993.

Ο Γραμματέας

Ο Πρόεδρος

H. Jung

J. Biancarelli